

## Zastropování garantované výkupní ceny z nového reaktoru v Dukovanech

Smlouvy uzavřené v červenci 2020 mezi vládou a firmou ČEZ (rámcová a první prováděcí) o spolupráci při výstavbě nového jaderného zdroje slibují štědrá veřejnou podporu investorovi, tedy firmě ČEZ. Ta ekonomická má mít podle aktuálních představ ministra průmyslu Karla Havlíčka podobu až 100% státní půjčky na investici (v době stavby bezúročně). K tomu závazek státu platit za veškerou elektřinu vyrobenou v nových jaderných elektrárnách provozovatelům těchto zdrojů cenu, která pokryje náklady provozovatele a přiměřený zisk a kterou posléze doplatí spotřebitelé elektřiny. Jak píše vládní zmocněnec pro jadernou energetiku Jaroslav Míl v podkladech pro jednání vládního výboru: „Stát pro ČEZ vytváří výjimečné a ojedinělé podmínky a ochranu, kterou má jen málokterý investor.“

Podle zhruba rok opakovaných tvrzení Karla Havlíčka (např. <https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/vlada-schvalila-model-vykupu-elektřiny-z-noveho-bloku-dukovan/1915822>) bude výkupní cena ve výši 50-60 EUR/MWh, což při rozdílu proti očekávané tržní ceně elektřiny má mít minimální dopady na spotřebitele.

Legislativní podklad pro veřejnou podporu tvoří návrh zákona o opatřeních k přechodu České republiky k nízkouhlíkové energetice a o změně zákona č. 165/2000 Sb., o podporovaných zdrojích energie - <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=8&CT=966&CT1=0> - nyní těsně před 3. čtením v Poslanecké sněmovně, podle navrženého programu by k němu mohlo dojít 10. února 2021.

Návrh zákona nestanoví horní limit, kterého může tato garantovaná cena dosáhnout. Ta má být poskytována po dobu 30 let od doby uvedení reaktoru do provozu, s možností prodloužení o 10 let až do konce životnosti reaktoru. Poslední podklady pro jednání premiéra Babiše s předsedy Sněmovních politických stran z 27. ledna 2021 zmiňují potřebu doby smlouvy s garantovanou cenou až na 60 let.

K návrhu zákona ve věci zastropování garantované (v zákoně nazvané realizační) ceny jsou podány dva pozměňovací návrhy a to Petra Třešňáka (<http://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=96265>) a Lukáše Černohorského (<http://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=96540>), které limitují cenu částkou 1620 Kč/MWh, resp. 1600 Kč/MWh, tedy cca 61-62 EUR/MWh. To jest na horní hranici ministrem Havlíčkem udávaného rozmezí.

Konkrétní garantovaná cena má být uvedena až ve smlouvě o výkupu elektřiny, která může být uzavřena až po vstupu zákona v platnost. Po schválení zákona již tak bude nastavení ceny a tedy klíčového ekonomického parametru s dopady do budoucí ceny elektřiny v rukách vlády, nikoliv Parlamentu.

Návrh smlouvy o výkupu má podle návrhu zmíněného zákona předat MPO investorovi nejpozději do 2 let ode dne vydání autorizace na výstavbu výroby elektřiny podle energetického zákona. Usnesení vlády č. 772 ze dne 27. července 2020 č. 772 dává úkol ministru průmyslu ve spolupráci s vládním zmocněncem pro jadernou energetiku předložit vládě do 3 měsíců po vydání státní autorizace pro nový jaderný zdroj v lokalitě Dukovany návrh smlouvy o výkupu. ČEZ počítá s podáním žádosti o autorizaci 1. 5. 2021 a s jejím vydáním v červnu 2021.

Investiční náklady (bez nákladů na financování) na nový reaktor v Dukovanech by podle dostupných dat mohly být výrazně vyšší, cca 250 miliard Kč. Tedy podstatně výše, než 140-160 miliard Kč, které doposud uvádí Karel Havlíček i Daniel Beneš. S tím pak souvisí daleko zásadnější dopady do ceny elektřiny, než dnes předkladatelé zákona tvrdí.

**V zájmu ochrany budoucích spotřebitelů elektřiny včetně sociálně slabých by tak mělo být stanovení limitu pro garantovanou cenu elektřiny z nových reaktorů. Její stanovení na horní mezi toho, co sám považuje jako reálné ministr průmyslu nebo firma ČEZ, omezí dopady do ceny elektřiny na max. 0,5 Kč/kWh, ale nedává bíanco šek vládě k dohodě o výrazně vyšší ceně.**

Vzhledem ke stavu projednávání vládního návrhu zákona o opatřeních k přechodu České republiky k nízkouhlíkové energetice a o změně zákona č. 165/2000 Sb., o podporovaných zdrojích energie, ve znění pozdějších předpisů (sněmovní tisk č. 966), lze tohoto limitu docílit podporou pozměňovacího návrhu poslance Petra Třešňáka:

*V § 5 odst. 2 se slova „nebo po vzájemné dohodě ministerstva a oprávněného investora nízkouhlíkové výroby i dříve.“ zrušují.*

a

*V § 5 se doplňuje nový odstavec 3, který zní: „(3) Realizační cena nesmí být vyšší než 1620 Kč/MWh.“.*

Nebo podporou pozměňovacího návrhu poslance Lukáše Černožského, který zařazuje soutěžní mechanismus do tvorby realizační ceny a rovněž její zastropování takto:

*V § 2 písmeno c) zní: „c) oprávněným investorem nízkouhlíkové výroby osoba, která je držitelem státní autorizace na výstavbu výroby elektřiny v jaderném zařízení podle energetického zákona, a která je vybrána v aukci na podporu elektřiny podle zvláštního zákona; není-li takového zákona, pak v řízení o výběru žádosti, kde kritériem je výše závazně nabídnuté realizační ceny, a“.*

*V § 2 písm. d) se se tečka nahrazuje čárkou a vkládají se slova „jejíž výše je dána závaznou nabídkou oprávněného investora v aukci či v řízení o výběru žádosti.“*

*V § 3 písm. e) se slova „výši a způsob stanovení realizační ceny,“ nahrazují slovy „realizační cenu, jejíž výše je dána závaznou nabídkou oprávněného investora ve výběrovém řízení, a“.*

*§ 5 zní: „Výše realizační ceny je dána závaznou nabídkou oprávněného investora ve výběrovém řízení a nesmí být vyšší než 1600 Kč/MWh.“.*